

עמית טובים

בגן עדן זה מסתדר הכל עליי חשקים פרי טיים ומצבירות פרטיים של שניים-שלושה בוסים, שעל פיהם יישק דבר — ושהם האחר ראים הישירים למצב הקיים.

בגן עדן זה אין איש טוען ברצינות שאם נעשה כדיוכך, נצא מן הבוץ תוך כדיוכך שנים.

במצב זה בטוח רק דבר אחד: אם ייסתם חור אחד בחומה, ייפתח באותו רגע חור שני במקום אחר.

כל עוד אין השלטון ממלא את תפקידו המרכזי — להקים מוסד עליון ויעיל לתיכנון המשאבים הלאומיים — אין כל טעם לשום תרופה.

כל קורבן יבוזבז.

★ ★ ★

ל מאד לבוא ולתבוע מן העובדים. זה ששוט: העובד מקבל את שכרו, יודעים ממי ומתי, ואפשר לשים יד על שכר זה. זאת גילה מסדהכנסה מזמן.

אבל דרושה מידה רבה של חוצפה למי שבא אל העובדים השכירים ותובע קורבן — כאשר הוא עצמו מחלק מיליונים לרוטשילד, למלון "הילטון" ולכליבו "שלום".

איש מהוגי הדעות הממשלתיים אינו מציע ברצינות לי הגביל רחמים, דיבידנדו ושאר מקורות ההתעשרות הקלה. להיפך: כל הפעולה הכלכלית של הממשלה ערוכה לעידוד השכבות האמידות ביותר. שכבות אלה קיבלו תגבורת בצורת מנהלי החברות הממשלתיות, בעלי שכר ממשי של 5000 ל"י לחודש.

אפשר לומר, כמובן, כי השכירים רבים, והמתעשרים מעטים, תוספת של מיליון לרוטשילד יש לה פחות ממשקל מאשר לתוספת של חמש ל"י לכל פועל.

אבל הפועל לא יוותר על חמש הל"י, הדררי שות לו לקניית נעליים לבנו, כאשר המיליונים מתגלגלים לרוטשילדים. ומי יאמר שאינו צרי דין?

★ ★ ★

לבסוף: הדוגמה הממשלתית. כאן הגיעו הדברים, כמדומני, לשיאים של אבסורד ולשפל של פשיטת-הקף מוסרית.

ממשלה התובעת מאחרים — עליה ללכת בראש. עליה להאזין דוגמה וזחרת של חסי כנות, של הסתפקות במועט, של דאגה לכל אגורה.

אבל לממשלה זו לא איכפת ששני מנגנונים אדירים — הממלכתי והצינוני — מתחרים זה בזה ומפריעים זה לזה, בכפילות פנטסטית. לא איכפת לה לייקר במחירי את עבודת הנמלים ב-10%, כדי למצוא חן בעיני עסקייהדת בשבת. לא איכפת לה שכל שר חדש מביא עימו למשרדו פמליה של פקידים חדשים, בני חסותו, מבלי לפטר את הפמליה של השרים הקודמים.

מאות מיליונים בוזבו בחבירות. עשרות מיליונים מבור בנים בכל שנה כדי לכלכל אלפי עסקני-מפלגות במסווה של פקידים.

★ ★ ★

התקציב מתנפח ומתנפח — ושרי-האוצר מני מק זאת באותה התייקרות שאינה קיימת, לדבריו, כאשר מדובר על שכר הפועלים.

מי שמבקש קורבן מן הוולת, מטב שיבא כשידי נקיות. לידיו של השלטון הזה דרוש הרבה-הרבה סבון.

★ ★ ★

ל זה ברור לכל אדם נורמלי במדינה. הוא ברור גם לכל עובד שכיר. אין הוא צריך להתעמק בתיאוריות סוציאליסטיות כדי לחוש באי-הצדק המשחע בחביעה ה" מיפנית אליו.

ודבר שאינו צורך — שום כוח בעולם לא יכפה אותו. גם לא מנגנוני-השיטור העצום ששמו הסתדרות, שהיא עתה הזרוע המבצעת של פינחס ספיר, בעזרת מפ"ם.

מישטר אחר, בעל תחושה מוסרית וכושר כלכלי, יכול היה לתבוע קורבנות. הוא היה מחלק את העול בצדק, מראה דוגמה יומיומית של צנע ויושר, יוצר אחירה של התגייסות לאומית והתנדבות לאומית, כמו בימי תש"ח.

אך מישטר זה? מה יש לו להציע, חוץ מי פארסה בנוסח האינטרמצו החוה בכנסת?

להשתמש בתוספת שלו לכיסוי עליית המחירים.

בקיצור: יש להפסיק את עליית השכר ותוספת-היוקר. אפשר לקרוא לזה בשמות שונים: "הקפאת" שכר, "האטת" עליית רמת-המחיה, או אפילו "הורדת" רמת-המחיה.

לא השמות הטובים קובעים. קובעת הנחת-היסוד: העובד חייב לוותר, כי אחרת ייגרם אסון.

זוהי התיאוריה של פינחס ספיר. זוהי התיאוריה של כל המעבידים. זוהי תורתם של עתונים ימניים כמו הארץ. זוהי תורת הימין הקלאסית, בעולם ובישראל.

זוהי עתה, למרות הסופמות והפוכות, תורתם המעשית של אנופי מפ"ם.

★ ★ ★

אין צורך להיכנס לחיכוך אידיאולוגי על קאפיטליזם וסוציאליזם, על תורת מארכס או תורת קיינס, כדי לעמוד על הפגם היסודי של תיאוריה זו.

די בחוש אלמנטרי לצדק, די בהגיון אנושי

בריא — שתי תכונות העומדות מעל לכל אידיאולוגיה פוליטית וסוציאליט.

יכול היה להיות בסיס מוסרי ומעשי כלשהו לגישתו של פינחס ספיר, אילו נתקיימו שלושה תנאים:

ראשית: אינו היתה קיימת תוכנית-אב לאומית כלכלית, שיש בה כדי להוציא את המשק הלאומי מן הבוץ שלתוכו נתקע.

שנית: אילו היו תובעים מכל השכבות והחוגים בי מדינה לפחות את אותו הקורבן שאותו תובעים מן השכיריים.

שלישית: אילו היתה ממשלת-ישראל, בעלת התביעה, צועדת בראש ומראה דוגמה אישית בולטת.

אף אחד מן התנאים האלה אינו מתקיים במציאות של ישראל. לגבי שלושתם נכון הי היפך הגמור.

★ ★ ★

אין תוכנית-אב כלכלית-לאומית. יש הרבה פיטפטים על תיכנון והכנה, והרבה כלכלנים מקצועיים נואמים הרבה נאומים בשירות המדינה — אך תוכנית אין.

המשק הישראלי הוא ממלכת האנדרלמוסיה, גן-עדן אנארכיסטי שמעולם לא היה כדוגמתו אף בימי חזוהר של הקאפיטליזם הצעיר.

בגן-עדן זה חותכים בסיטונות את הסרטים של מיפעלים חדשים, העומדים על כרעי-תרנגולת.

בגן-עדן זה אין איש יודע — ואיש לא קבע מעולם — קניימדה אובייקטיביים ומוחשיים למיפעלים רציניים ובלתי-רציניים.

שבוע אירע בכנסת אינטרמצו קטן, שיש לו מש-מעוט רבה מאד לגבי חיינו בשנים הקרובות. גיבורו היה ח"כ מפ"ם ויקטור שמיטוב.

לאימכר היה שמיטוב ח"כ אופוזיציוני חרוץ. אז הגיש הצעה לסדר-היום: "גל ההתייקרויות במשק".

בכך מיהר שמיטוב לעלות על מרכבה שח"כ מק"י, שמואל מיקוניס, טיפס עליה שעה קלה לפניכן, כאשר הגיש הצעה לסדר-היום תחת הכותרת: "התייקרות מיצרבים ושירותים חיוניים".

בין שתי ההצעות לא היה שום הבדל. שתיהן ציינו עובדה הירועה לכל אדם בישראל: די מיצרבים מתייקרים, ובראשם שירותי הממי שלה עצמה.

★ ★ ★

יום הרביעי האחרון הגיע תורן של שתי ההצעות. ח"כ מיקוניס נאם את נאומו, בנוסח הצפוי. כל יושבי הבית המתונו לדבריו של ח"כ שמיטוב.

אבל ח"כ שמיטוב נעלם.

כאשר החל שר-המסחר והתעשיה, חיים צדוק, להשיב להצעתו של מיקוניס, הרשיתי לעצמי לשאול, בקול רם: "היכן חבר-הכנסת שמיטוב?" קיבלתי תשובה מפי אנשי מפ"ם באולם, שקראו לעומתי: "שמיטוב איחר להגיע. איננו יודעים למה. אבל הצעתו עומדת!".

והנה, באורח פלא, כאילו לפי מצות מוכשר, הופיע שמיטוב. הוא ישב במקומו, הקשיב לדברי השר, שהסביר כי אין התייקרות, ושהפועלים צריכים להשלים עם ההתייקרות שישנה, ושהעלאת תוספת-היוקר בהתאם להתייקרות זה דבר רע.

כסוף דבריו גילה השר את סודו: הוא הודה לחבר-הכנסת שמיטוב על כי נאות להסיר את ההצעה.

חכים רבים החלו לצחק. אבל ח"כ שמיטוב הוא אדם רציני. ח"כ פחות אמיץ היה נעלם, אולי, מן האולם בעת ההצבעה. ממילא לא היה קולו דרוש לממשלה. אך שמיטוב איננו פחדן. הוא נשאר באולם גם בעת ההצבעה — והצביע נגד עצמו.

הוא הרים את ידו נגד הצעתו של מיקוניס, שהיתה זהה בתוכן ובניסוח להצעה שהגיש הוא עצמו. הוא הרים את ידו גם נגד העברתה לדיון בוועדה. הוא הצביע בעד הסרת כל העניין מסדרי-היום של הכנסת.

הדבר גרם לחששו צדוק טובילב בכמה מחלקי הכית. אפילו ח"כ מנחם בגין קרא לעבר ויקטור המרצין: "אני מבין אותך. זהו מחיר הישיבה בקואליציה".

(ואילו אני הרשיתי לעצמי להוסיף קריאה: "גם מחיר זה עולה כל הזמן!")

★ ★ ★

פשר היה לחייך בהבנה או בציניות, ולשכוח את האינטרמצו, ולוא היתה לו משמעות חמורה מאד.

וזה משמעותו: מפ"ם נעלמה ככוח עצמאי במאבק החברתי והכלכלי. היא סרה עתה למשמעתי של שר-האוצר פינחס ספיר.

דובר הרבה על כניעתה של מפ"ם בשטח הכפייה הדתית, בשטח מדיניות-החוק והמימשל הצבאי, אך כניעתה אלה חשובות פחות, ואולי גם חמורות פחות, מן הכניעה בשטח שהיה עד כה השטח העיקרי לפעולת מפ"ם: השטח ה" סוציאלי.

עם הצטרפותה של מפ"ם לקואליציה, התערער לגמרי שיח-המישקל (המפוקפק בלאי הכי) שהיה קיים בשטח זה. המוני השכירים ונשאר, לפתע, ללא הגנה יעילה כלשהי. האגף שלהם נחשף, והוא פתוח עתה להתקפה.

זה מאביר את חובתם של כל שוחרי-הצדק במדינה להגביר את עירנותם באגף זה — פן תתפתח כאן התקפה כללית על רמת-המחיה של החלשים ביותר.

★ ★ ★

הי הקו של פינחס ספיר, המוביל להתקפה כזאת? אפשר לסכמו בכמה משפטים פשוטים ביותר:

- ההתייקרות באה בגלל עליית שכרם של הפועלים.
- אם תיפסק עליית השכר, תיבלם גם ההתייקרות.
- אפילו יהיה בכך איצדק מסוים, כדאי לשכיר לוותר על תביעות שכר, כדי לבלום את ההתייקרות. ממילא אין ערך לעליית-שכר שתביא להתייקרות, כי העובד יאלץ